

[Ole Vig Jensen]

uddannelsesopsparring flugter med nogle af de overvejelser, man har gjort sig i 10 punkts programmets bemærkninger om at give folk de bedst mulige betingelser for at kunne modtage uddannelse. Det er dog i hvert fald et tilbud, at der her kommer en forbedret opsparingsordning, men jeg må da i øvrigt understrege, at det selvfølgelig er nogle helt andre ting, der ligger i 10 punkts programmet, meget mere omfattende, og etableringen af Voksenuddannelsesfonden, som jo netop knytter sig til punkt 6, er allerede sket og er som sagt under udbygning.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg ville være enig med hr. Dohrmann, hvis han havde ret i den beskrivelse, han gav af ordningen, men jeg kan oplyse, at reglerne ifølge lovforslaget er sådan og vil blive sådan, at der ikke sker nogen aftrapning af Statens Uddannelsesstøtte, hvis man har sparet op efter denne nye lov. Det kan jeg garantere hr. Dohrmann for; alt andet ville jo være meningsløst.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om uddannelsesopsparring. (Lovforslag nr. L 9).

§§ 1-15.

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om boligsparekontrakter. (Fremme af opsparring til boligformål). (Lovforslag nr. L 11).

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling.

vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Man gik endelig til afstemning vedrørende forslag til lov om forskellige skatte- og afgiftslove. (Konsekvenser af lov om uddannelsesopsparring og lov om boligsparekontrakter). (Lovforslag nr. L 7).

§§ 1-4

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Anden behandling af lovforslag nr. L 10:

Forslag til lov om ændring af lov om realkreditinstitutter. (Særlige vilkår for lån til ejerboliger m.v.).

Af boligministeren (Thor Pedersen).

(Fremsat 7/10 86. Første behandling 10/10 86. Betænkning 13/10 86. Ændringsforslag nr. 9-13 af 14/10 86 uden for betænkningen af Pia Kjærsgaard (FP)).

Der var stillet 8 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet 5 ændringsforslag af Pia Kjærsgaard (FP) (se nedenfor).

Ændringsforslag

Af *Pia Kjærsgaard* (FP):

Til § 3

9) I stk. 2 ændres »den 6. oktober 1986« til: »dagen for lovforslagets vedtagelse«.

Underændringsforslag
til ændringsforslag nr. 4

10) I det under ændringsforslag nr. 4 foreslåede nye 2. pkt. i stk. 2 ændres »den 6. oktober 1986« til: »dagen for lovforslagets vedtagelse« (2 steder), og i det foreslåede nye 3. pkt. ændres »6. oktober 1986« til: »dagen for lovforslagets vedtagelse«.

Underændringsforslag til ændringsforslag nr. 5

11) I det under ændringsforslag nr. 5 foreslåede nye stk. 3 ændres »den 6. oktober 1986« til: »dagen for lovforslagets vedtagelse«.

12) I stk. 3 ændres »den 6. oktober 1986« til: »dagen for lovforslagets vedtagelse«.

13) I stk. 5 ændres »6. oktober 1986« til: »lovforslagets vedtagelse«.

Bemærkninger

Til nr. 9-13

Ændringsforslagene har til hensigt at forhindre, at Folketinget lovgiver med tilbagevirkende kraft.

Fremskridtspartiet finder det umoralsk, at Folketingets flertal vil lukke øjnene for, at i tusindvis af dokumenter vil blive tilbagedateret, såfremt skæringstidspunktet ikke ændres.

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 9 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

9) Anden behandling af lovforslag nr. L 12:

Forslag til lov om lån mod pant i fast ejendom for ikke-realkreditinstitutter.

Af industriministeren (Nils Wilhjelms).

(Fremsat 7/10 86. Første behandling 10/10 86. Betænkning 13/10 86. Ændringsforslag nr. 5 af 14/10 86 uden for betænkningen af Pia Kjærsgaard (FP)).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet 1 ændringsforslag af Pia Kjærsgaard (FP) (se nedenfor).

Ændringsforslag

Af Pia Kjærsgaard (FP):

Til § 12

5) I stk. 2 ændres »den 7. oktober 1986« til: »på dagen for lovforslagets vedtagelse«.

Bemærkninger

Ændringsforslaget har til hensigt at forhindre, at Folketinget lovgiver med tilbagevirkende kraft.

Fremskridtspartiet finder det umoralsk, at Folketingets flertal vil lukke øjnene for, at i tusindvis af dokumenter vil blive tilbagedateret, såfremt skæringstidspunktet ikke ændres.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Bakholt (S):

Til lovforslag nr. L 10 og lovforslag nr. L 12 er der fremsat nogle ændringsforslag af henholdsvis boligministeren og industriministeren. Disse ændringsforslag retter op på nogle af de skævheder, der var i lovforslagene, og de retter også op på nogle uklarheder, der var. Derfor vil vi stemme for de ændringsforslag, som er fremsat af de to ministre.

Udvalgsarbejdet har bekræftet det, jeg sagde ved førstebehandlingen, nemlig at det vil ramme byggeriet ganske alvorligt, når disse to lovforslag bliver gennemført. Vi får en stigning i huslejerne på en 20 pct. mindst.

Det er jo også sådan, at man selv skal præstere en udbetaling på 20 pct., hvis man skal undgå en renteafgift, og det er der ikke mange der kan. Det er kun de mest velbeslædede, der er i stand til det, så det er altså en stigning på over 20 pct., vi må regne med for langt de fleste menneskers vedkommende.

Selv om der er stillet nogle ændringsforslag, der retter op på nogle af skævhederne og klarer nogle uklarheder, som var der tidligere, vil denne lovgivning komme til at ramme mange. Den vil ramme f.eks. de mennesker, der har solgt en ejendom, men som ikke har nået at indlevere skøde eller slutseddel til tinglysning inden den dato, der er fastsat i loven. Og dem er der nok nogle stykker af.

[Bakholt]

Den vil også ramme nogle, som er i gang med byggeriet, og som opfører et byggeri ved hjælp af et byggelån, men som ikke har indhentet lånetilbud. Jeg tror, det gælder mange, og regeringens svar er jo det, at de spiller i lotteriet. Så ved jeg ikke, om det er de pågældende mennesker, der har sat lotteriet i gang – det er vel regeringen – men det er ikke et landsdækkende lotteri, hvor alle kan deltage; man holder nogle ude fra at kunne deltage. Det er konsekvenserne af det. De mennesker, som er i gang med et sådant byggeri, og som ikke har indhentet lånetilbud, får altså en forhøjelse på ca. 20 pct.

Det næste, jeg synes er meget alvorligt i denne sag, er, at det også står klarere, at vi får en meget, meget stærk nedgang i byggeriet. Regeringen har anslået, at den vil være på 15 pct. For en gang skyld vil jeg sige, at regeringen har været meget beskeden. Det er ikke beskedenhed, der til daglig kendetegner denne regering, men her har man bestemt været beskeden, når man anslår en nedgang i byggeriet på kun ca. 15 pct. Vi er overbevist om, at det bliver meget mere, og der er da også nogle af dem, der beskæftiger sig med byggeriet, som havde foretræde i boligudvalget, og som tilkendegav, at faldet bliver meget, meget større.

Det får jo konsekvenser for de mange mennesker, der står over for at skulle have en bolig, og derfor må jeg spørge boligministeren endnu en gang – jeg gjorde det også ved første behandling: agter boligministeren at komme med forslag om væsentlig forhøjelse af den almenyttige boligkvote? Det vil være rimeligt og rigtigt at gøre det, hvis vi ikke skal komme ud i en situation, hvor boligmangelen bliver større og større, og det bliver konsekvensen af dette her. Hvis der skal være nogen logik i regeringens nye boligpolitik, må det altså betyde en kraftig forhøjelse af den almenyttige boligkvote.

Jeg var før inde på, at denne lovgivning betyder nogle drastiske huslejeforhøjelser for de mange, der bliver ramt af den. Vi har overhovedet ikke hørt CDs kommentarer til disse ting; det er ellers et parti, der nu i 13 år i tide og utide har stået og sagt, at det var parcelhusejernes beskyttere, parcelhusejernes parti. Der har ikke været meget beskyttelse her fra CD, så nu må jeg gå ud fra, at den tale, som CD har brugt gentagne gange i 13 år, nu må være slut.

Jeg skal lige sige, at der er stillet et par ændringsforslag uden for betænkningen. De er fremsat af Fremskridtspartiet og går ud på, at lovforslagene først får virkning den dag, de er vedtaget, og det vil sige formentlig på fredag. Disse ændringsforslag løser ikke alle de problemer, der er forbundet hermed, men de kan være med til at løse nogle af dem, og derfor vil vi stemme for Fremskridtspartiets ændringsforslag.

Svend Åge Petersen (KF):

Jeg vil starte med at bemærke, at vi i udvalgsarbejdet har haft et vældig godt, synes jeg, og sagligt og positivt samarbejde, selv om dagens resultater her nok vil vise, at vi ikke har været helt enige hver gang.

Det er fra forskellig side blevet udtalt, at begyndelsehuslejen vil stige med 19 pct. det første år. Det er også korrekt under den ganske bestemte forudsætning, at renteniveaet ikke vil ændre sig, men indgrebet har jo netop allerede medført, at vi på et par måneder har set et rentefald af størrelsesordenen godt 2 pct., og vi er ikke i tvivl om, at indgrebet nu også bagefter vil give et forøget rentefald, således at forudsætningerne for denne grumme forudsigtelse med 19 pct. stigning det første år for de nye købere ikke vil holde stik. Vi tror på, at det vil være nul eller måske nede i de meget små procenter.

Indgrebet vil formentlig også medføre, at der vil komme en vis afdæmpning med hensyn til interessen for at købe nyt, interessen for at gå i ejerskiftesituationen, men primært vil det for de nye køb betyde, at huspriserne vil falde. Det kan der næppe være nogen, slet ikke køberne, der kan være uinteresserede i, og bestemt slet ikke de, som der har været så meget bekymring om, nemlig førstegangskøbere.

Når det bliver klart for førstegangskøbere, at der her sker et rentefald og desuden også en prissænkning på den ejendom, der måtte have interesse, er jeg slet ikke så sikker på, at de bange forudannelser og forudsigtelser, der kommer fra bl.a. byggefolk, vil holde stik, altså at det vil nedsætte antallet af nybygninger væsentligt.

Et par andre forhold har givet anledning til en meget voldsom bekymring blandt danskere med interesse for ejerboligen, og jeg må da heldigvis konstatere, at der stadig væk

[Svend Åge Petersen]

er ganske mange, der interesserer sig for ejerboligen i dette land, sågar også Socialdemokratiet, og for at fjerne disse bekymringer vil jeg gerne fremhæve et par af disse forhold.

For det første indeholder regeringens oprindelige lovforslag, der blev fremsat i Folketinget den 7. oktober 1986, en bestemmelse, hvorefter lån til ejerskifte kan ydes efter de hidtidige regler på grundlag af skriftlig aftale, der er indgået senest den 6. oktober 1986. Det vil altså sige, at har man en slutseddel med dato senest 6. oktober, skal man ikke være bekymret for dette indgreb.

Det andet forhold, der har givet anledning til bange anelser også i udvalget, efter de deputationer, vi har modtaget, har været, at der var nogle ganske få mennesker i dette land, som stod i den situation, at de havde købt en ejendom efter de gamle regler, men ikke have fået solgt efter de gamle regler. Dette er der nu taget højde for ved, at der er stillet det ændringsforslag, at den, der har indleveret slutseddel eller skøde til tinglysning senest den 6. oktober 1986, samtidig med at lånsøger ikke har fået solgt det gamle hus, kan få belånt det gamle hus efter de gamle regler, vel at mærke når der for det gamle hus foreligger et lånetilbud dateret den 6. oktober 1986 eller før. Men en slutseddel er her ikke nødvendig, og det vil sige, tror jeg i hvert fald, at vi fanger stort set alle dem, der måtte være i denne lidt specielle problemstilling. Med de omtalte forhold mener vi at det er sikret, at ingen på en urimelig måde kommer i klemme.

Vicedirektør Gert Nielsen fra Boligselskabernes Landsforening er i Middagsradioavisen blevet citeret for, at indskud til almennyttige boliger med dette lovforslag vil blive belagt med renteaftgiften. Det er principielt også rigtigt, men jeg synes, det er væsentligt, at vi får set på, hvad det er for to forhold, der gør sig gældende ved sådanne indskud. Et typisk indskud i den almennyttige boligsektor er på 16.000 kr. Jamen hvad er det så, vi taler om, når vi taler om renteaftgiften? Vi taler om et beløb på 29 kr. om måneden. Jeg synes, det er væsentligt at se på talstørrelsen i dette eksempel, for så er det måske lidt klarere, med hvilken hidsigthed man skal drøfte det såkaldte problem.

Den anden situation, der gælder for den almennyttige sektor, er de tilfælde, hvor den boligsøgende er økonomisk sådan stillet, at

det er kommunen, der yder rente- og afdragsfrit lån til den boligsøgendes indskud. Dette lån er rentefrit, som jeg sagde, men det er det i de 5 første år, hvorefter der vil blive betalt en rente på 6½ pct. Interessant vel for dette Folketing, at noget kan gøres for 6½ pct., men det har man jo vedtaget. En meget lav rente.

Boligministeren har derudover i udvalget lovet, at der i november måned vil komme et forslag om netop dette problem, at det ikke længere efter de første 5 års rentefrihed skal være 6½ pct., men derimod 4½ pct. Herved har boligministeren mere end kompenseret for renteaftgiften, og med de to belyste forhold omkring den almennyttige sektor i lovforslag nr. L 10 vil jeg mene, at Boligselskabernes Landsforening på vegne af den almennyttige sektor må kunne være ganske godt tilfreds med den behandling, der også i dette lovforslag er overgået dem, der bor i de almennyttige boliger.

Jeg vil benytte lejligheden til at fremhæve et enkelt punkt til lovforslag nr. L 12. Det er med stor interesse, vi ser, at sparekassernes diverse økonomer og direktører er så interesseret i de stakkels mange mennesker, der i dette land nu tilsyneladende kommer i klemme. Jeg kan godt forstå, at sparekasserne er lidt bekymrede, for sparekassernes forøgelse af lån til forbrug inden for 1½ år har såmænd kun været på 880 pct.!

Hvad er det så, man er bekymret for med hensyn til de 100.000 husejere, som der står på vores avisers forsider i dag?

For det første omtaler man ikke, at renten, som jeg tidligere nævnte, allerede er faldet med et par procent. Det havde dog været rart, for det kunne måske fortælle lidt om denne bekymrings baggrund.

For det andet er det klart – og det har også været drøftet i udvalget – at der er tale om den situation, hvor mennesker på forskellig måde har hentet til udbetalingen på ejerboligen. Den, der har fået pant i ejendommen, bliver ikke pålagt nogen renteaftgift, altså vedkommende er, efter hvad man mener her, godt stillet. Den anden person, der måske har været kreditværdig og har hentet sit lån i pengeinstituttet, og som ikke har behøvet at stifte pant i ejendommen, har fået lånet på en variabel rente, og det vil som følge af dette lovforslag blive belagt med en renteaftgift.

[Svend Åge Petersen]

Så skal vi lige huske, at det selvfølgelig er kedeligt for den, der skal betale denne renteaftgift, men vedkommende, som jo, tror jeg kan sige, næsten 100 pct. vil køre sit lån på en variabel pengeinstitutrente, vil allerede nu have mærket og de næste par måneder få forstærket fordelene af, at vedkommende har et lån med variabel rente. Dermed tror jeg roligt jeg kan sige, at renteaftgiften er der blevet mere end kompenseret for. Derfor tror jeg slet ikke på, at de hundredtusinder, som via avisernes forsider måske i dag er blevet nervøse, skal være det, for det er der ingen grund til.

(Kort bemærkning).

Bakholt (S):

Den konservative ordfører har store forventninger til et rentefald. Nu er det jo sådan, at det ikke er regeringen alene, der bestemmer renteutviklingen. Det spiller jo også i høj grad en rolle, hvilken udvikling der sker i hele den internationale økonomi, og der er en lang række andre faktorer. Det er ikke disse to lovforslag, der alene er afgørende for renteutviklingen.

Jeg vil godt spørge den konservative ordfører, når vi nu har hørt den påstand to gange under indlægget, at renten allerede er faldet med et par procent: forholder det sig ikke sådan, at vi har oplevet en rentestigning i det sidste halve år og ikke et rentefald?

(Kort bemærkning).

Svend Åge Petersen (KF):

Det er jo altid kærkomment som medlem af et af regeringspartierne at få lov til at tale om rentens udvikling her i landet, især hvis man har en hukommelse, der er længere end et halvt år, hr. Bakholt. Jeg kan huske de 21½ pct., og så kan vi lade det ligge. Jeg kan også huske de 9 pct.

Så er det rigtigt, at der i foråret var en rentestigning, lige så vel som det er rigtigt, at denne rentestigning nu har ændret sig til et rentefald. Og det tror jeg ganske simpelt er, fordi folk er blevet klar over, at her ville komme noget, som ikke ligefrem lagde op til forøget gældsætning. Og det er jo egentlig denne udvikling, vi ønsker med dette indgreb.

Bente Nielsen (V):

Jeg skal holde mig til at kommentere ændringsforslagene, først og fremmest de ændringsforslag, der er stillet til lovforslag nr. L 10 om realkreditlån.

Der har i de seneste dage været en del diskussion i pressen og vel også herinde om, hvordan overgangsreglerne var, og hvem der blev ramt, og der har været en udbredt forvirring om de regler, der kommer til at gælde.

Af lovforslagets § 3, stk. 2, fremgår det, at lån til ejerskifte kan ydes efter de hidtidige regler på grundlag af skriftlige aftaler om ejerskifte, der er indgået senest den 6. oktober 1986. Det er jo den overgangsregel, som vi plejer at benytte, når vi ændrer realkreditloven, og den betyder kort sagt, at alle, der har skrevet under på en slutseddel senest den 6. oktober 1986 om ejerskifte, kan belåne efter gamle regler.

Så har vi arbejdet i udvalget med forskellige eksempler på, hvad folk kunne gøre, og det viser sig jo rent faktisk, at der er mange fornuftige folk til her i landet, som tænker sig om, når de overvejer at flytte fra én blig til en anden. De går ud og køber en ny bolig, men forinden får de selvfølgelig vurderet deres gamle bolig og får et lånetilbud i en realkreditforening for nu at se, hvad de måtte have råd til at købe i stedet for. Det vil altså sige, at de kan komme i den situation, at de den 6. oktober har købt en ejendom, men endnu ikke har fået solgt deres gamle, og det synes vi egentlig ikke er helt retfærdigt, for de har jo i virkeligheden handlet meget fornuftigt ved at tænke sig om.

Derfor har vi ud over den overgangsregel, jeg har citeret, lavet en overgangsregel, således at de folk, som har købt en ejendom pr. 6. oktober 1986, og som er i færd med at sælge deres gamle, og som har indhentet et lånetilbud på den gamle ejendom, også kan få den gamle ejendom belånt efter de gamle regler. Der får vi altså hjulpet en hel række mennesker, som opfører sig meget fornuftigt, og det synes jeg er en god ting.

Vi får yderligere to grupper med her, som stadig væk kan belåne efter gamle regler. Den første er dér, hvor der heller ikke har ligget en skriftlig aftale den 6. oktober 1986, men hvor man har fået et lånetilbud og i forbindelse hermed har indgået en kurskontrakt med et pengeinstitut. Hvis den forudsætning

[Bente Nielsen]

er opfyldt, kan man også belåne efter gamle regler.

Den anden gruppe er de tilfælde, hvor der er tale om, at man har fået pålagt ændringer af sin ejendom som følge af f.eks. beslutning om byfornyelses- og saneringsplaner. Hvis disse beslutninger er truffet før 6. oktober 1986, så kan man, når man nu skal låne til de påbudte ombygninger, også belåne efter gamle regler.

Alt i alt må man sige, at ud over de oprindelige overgangsregler hjælper vi altså en hel gruppe mennesker, som i øvrigt har handlet meget fornuftigt, og det er et af de konkrete resultater af udvalgsarbejdet omkring lovforslag nr. L 10.

Til lovforslag nr. L 12 skal jeg kun knytte enkelte kommentarer. Der er nogle enkelte tekniske ændringsforslag, som jeg ikke skal komme nærmere ind på, men der er en hel gruppe ændringsforslag eller tilføjelser til loven vel, nemlig om andelsboliglån.

Hensigten med disse ændringsforslag er, at folk, der køber en andel i en andelsbolig, skal ligestilles med folk, der køber ejerlejlighed eller anden form for fast ejendom, sådan at de, når de har præsteret deres udbetaling på 20 pct., uanset at de ikke kan få tinglyst pant i deres andelslejlighed, kan få et lån på realkreditlignende vilkår, altså et lån, som er undtaget fra renteaftgiften efter L 5. Det synes jeg er en fornuftig ligestilling af andelsboligtagerne med andre ejerboligtagerne, så det ændringsforslag kan jeg også tilslutte mig.

Hermed skal jeg sige, at vi fra Venstres side tilslutter os de ændringsforslag, som er stillet af ministrene.

Ruth Olsen (SF):

Det er jo synd for vores gode, sunde kartoffel, at den er kommet til at lægge navn til en så elendig sammenkogt ret, som kartoffelkuren jo er som helhed. Men i sammenkogte retter kan der jo indimellem være nogle enkelte ingredienser, der smager ganske udmærket eller i hvert fald rimeligt.

Disse to lovforslag har vi i betænkningen indstillet til vedtagelse, fordi vi synes, at de alt i alt har en rigtig virkning i sig selv, nemlig at få huspriserne til at falde. Det bliver sælger, der kommer til at betale, har vi skønnet, og det er blevet bekræftet under udvalgsarbejdets deputationsbesøg. Det skulle så

medføre, at det ikke bliver dyrere eller i hvert fald ikke væsentligt dyrere for en ny køber at sidde i egen bolig, og hen ad vejen bliver det jo så billigere at sidde i ejerbolig med den nye afdragsprofil, der her indføres.

Der er godt nok nogle sælgere, der får betydelig mindre for deres hus, end de havde regnet med, men de fleste har jo nok haft huset længe nok til, at det blot er den samfundsskabte værditilvækst, de må afgive noget af.

Den sidste ejendomsvurdering vil måske godt nok vise sig i nogle tilfælde at ligge for højt, men vi har fået pillen den urimelighed ud af lovforslaget, at de sociale boligsekskabers forbedringsarbejder skulle rammes af opstramningen. Det er vi godt tilfredse med.

Vi har også tilsluttet os ændringsforslaget, der ligestiller ejere og private andelsboligtagerne, for det er jo rimeligt og retfærdigt, og vi har tilsluttet os ændringsforslaget, der skal hjælpe de folk, der på skæringsdatoen var så uheldige at have købt nyt hus uden at have en endelig aftale om salg af det gamle.

Vi synes, skæringsdatoen den 7. oktober 1986 eller den 6., som der står, ellers er helt i orden, og derfor stemmer vi imod Fremskridtspartiets ændringsforslag, idet vi mener, at det bare åbner for spekulation i, hvem der kan nå at komme med i køen inden på fredag.

Der er imidlertid et andet problem, som Dansk Ejendomsmæglerforening har peget på, efter at vi har afgivet betænkning. Det er problemet, hvorvidt det som køber – nu tænker jeg altså på nye købere – ikke burde være datoen for den skriftligt indgåede aftale, der skal være afgørende, i stedet for tinglysningen. Nu tænker jeg ikke på sælger, det er køberen. For det vil vel, selv med ministrens ændringsforslag, føre til en masse retssager om ophævelse af aftaler, hvor forudsætningerne er blevet afgørende ændret, om brud på aftaleloven.

Derfor har jeg ønsket lovforslaget tilbage til udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling for at undersøge det spørgsmål nærmere og finde ud af, om der er nogle købere, der her kommer i klemme ved, at vi bruger tinglysningen i stedet for den skriftligt indgåede aftale som den afgørende faktor.

Estrup (RV):

[Estrup]

Jeg vil gerne starte med at glæde mig over, at vi her har et par lovforslag, som faktisk har et komfortabelt flertal, og uanset at fru Ruth Olsen mente, at det var synd for kartoflerne at komme i denne gryde, så synes jeg, at det er prisværdigt og glædeligt, at SF stemmer for forslagene. Jeg synes også, at den begrundelse, som SF giver, nemlig at dette fører til faldende huspriser, er en begrundelse, jeg kan tilslutte mig.

Derudover finder vi, at den stramning, der her er tale om, er nødvendig både af hensyn til en aktuel ophedning i bygge- og anlægssektoren, og fordi det er nødvendigt at sikre en større opsparing i almindelighed i boligfinansiering. Det er to gode grunde, og derfor er vi ikke i tvivl om, at sigtet med disse to lovforslag er rigtigt.

Vi har derimod større vanskeligheder ved at bedømme virkningen. Vi er ret overbeviste om, at dette er en ganske kraftig stramning, og kan måske også tvivle lidt med hensyn til, om det fald på 15-16 pct., som man har skønnet fra regeringens side som virkningen på byggeaktiviteten, kunne gå hen og blive større i 1987 og 1988.

Hvis det er rigtigt, bliver der altså behov for at genvurdere det, vi har lavet, og i så fald har vi overdoseret. Men man må nok sige, at vi i øjeblikket har at gøre med så nyt territorium, at det er svært at komme med et virkelig kvalificeret skøn.

Vi har altså den opfattelse, at der er tale om en væsentlig stramning, og en nødvendig stramning, men dermed også noget, som betyder, at vi ikke har behov for yderligere stramninger i den kommende overskuelige tid.

Derfor vil jeg gerne med det samme sige, at det for os betyder, at der ikke er nogen begrundelse for at udnytte den bemyndigelse, som boligministeren har til at overføre 10 pct. af kvoterne. Vi går ud fra, at boligministeren derfor med den baggrund, som nu ligger i det, jeg har sagt her, vil administrere kvoterne sådan, at de faktisk bliver fuldt udnyttet.

Vi har haft lange forhandlinger om hovedessensen og hovedprincipperne i denne lovgivning, og overskrifterne har jo hyppigt været: »Kartofler kontra gulerødder«. Jeg tror nok, man kan sige på Det Radikale Venstres vegne, at vi gerne havde set, at grønsagsmikset havde set lidt anderledes ud. Vi

havde foretrukket, at der var tale om en større grad af privat opsparing og en mindre grad af offentlig opsparing i form af afgifter hos finansministeren.

Vi må nok til en vis grad frygte, med den sammensætning, vi nu har fået, at folk for hyppigt vil vælge at betale afgiften i stedet for at gå ind i en ordning med en større løbende opsparing. Et af de punkter, hvor man kan frygte dette, er jo ikke mindst restfinansieringen.

Det er vores opfattelse, at regeringen i hele dette spørgsmål om, hvordan man skal lægge vægten mellem afgifter og egentlig privat opsparing, hælder meget til en lidt foreldret form for pædagogik, den, der består i, at man hellere skal bruge spanskrøret end belønningen. Vi har i Det Radikale Venstre den opfattelse, at man ikke kan tæve sig til en større privat opsparing og et lavere forbrug.

Derfor er vi ikke ganske tilfredse med sammensætningen og synes måske nok, at regeringen har valgt i højere grad, at det skal gøre ondt, før det kan gøre godt, og at vi altså først skal have nogle afgifter – og så opsparing senere.

Men den samlede virkning går i den rigtige retning; så må vi jo kigge på doseringen, når vi ser, hvordan det virker, og eventuelt ændre det efterfølgende.

Undervejs har der været en del uafklarede problemer, herunder ikke mindst lovforslag nr. L 12, § 1. Jeg tror, vi efterhånden har fundet ud af, hvordan den skal forstås, at denne § 1 altså ikke har noget med realkreditlignende lån at gøre, og at den ikke gælder for lån til erhvervsdrivende. Det har hjulpet noget på vores opbakning af den. Vi går nu ud fra, at industriministeren vil sikre, at Bank- og Sparekassetilsynet fastlægger nogle regler, således at det er muligt for det enkelte pengeinstitut faktisk at administrere den sondring, der nu skal til med hensyn til, hvem der skal have de strammere lånebestemmelser i § 1.

Derudover vil jeg gerne føje til som noget generelt omkring lovforslag nr. L 12, at vi jo har brug for, at regelsættet omkring realkreditlignende lån faktisk bliver en hel parallel til de egentlige realkreditlån. Hermed tænker jeg ikke bare på det, vi nu lovgivningsmæssigt har bygget ind, men også på den måde, som tilsynet med de institutter, som kan udstede realkreditlignende lån, faktisk kommer

[Estrup]

til at fungere på. Det er væsentligt for os at understrege, at dette tilsyn må overholde de samme skrappe regelsæt, som gælder for realkreditinstitutterne.

Det er med stor glæde, vi har opnået at sikre, at andelsboliger og anpartsboliger nu får nogenlunde trygge kår og kan sikres en ligestilling med andre boligformer i relation til låntagning. Vi har fået fjernet den tikken-
de bombe, som denne lovgivning kunne være under andelsboliger og anpartsboliger, og det gælder i relation både til spørgsmålet om erhvervelse af boligen og til ombygning og forbedring.

Vi kan i den forbindelse med glæde konstatere, at det er lykkedes at fastlægge nogle regler for løbetider, bundgrænser osv., som ser rimelige og fornuftige ud, herunder at de lån, som hidtil har været optaget til finansiering af anskaffelse af andelsboliger, nu også ud fra en bred fortolkning, som altså ikke bare rummer sparekasselån, men også kassekreditter, kan overføres til egentlige boligformål i det regelsæt, som ligger i den nye lovgivning. Det synes vi er væsentligt at understrege, og dermed tror jeg, at vi har sikret trygge vilkår for andelsboligerne.

Der er ét punkt, som har voldt nogle problemer under arbejdet med andelsboligernes forhold, og det er spørgsmålet om, i hvilket omfang boligforeningens bestyrelse skulle indblandes.

Det har været vores holdning, at man ikke kunne acceptere at gå et skridt videre end det, der allerede var fastlagt omkring prisfastsættelsen for andelsboliger. Det mener jeg er realiseret med denne lovgivning. Vi får ikke bestyrelsen til i højere grad at blande sig i den enkelte andelshavers forhold, end hvad der allerede har været gældende.

I den forbindelse vil jeg gerne påpege et særligt problem – som jeg tror vi har fået løst, men som jeg gerne ville have industriministeren til at bekræfte at vi har fået løst – nemlig spørgsmålet om den deponering af andelsbeviset, som faktisk efter lovgivningen skal ske hos det pengeinstitut, som bevilger det pågældende lån. Jeg tror, det er vigtigt, at man her understreger, at der ikke er tale om en ændring af gældende retstilstand. At der kun er tale om en deponering, at der ikke her skabes nogen mulighed for kreditorforfølgning, og dermed, at man forsøger at gøre andelsbeviset til et egentligt pant, det vil

jeg meget gerne have industriministeren til at bekræfte.

Endelig skal jeg sige, at vi er meget tilfredse med, at det også er lykkedes at få løst problemerne for personer, der modtager kommunelån i forbindelse med lov om individuel boligstøtte; her får vi kompenseret for rentefgiften. Det kan jeg forstå at boligministeren er indstillet på at sikre i løbet af efteråret; det synes jeg er meget tilfredsstillende.

Det eneste problem, jeg i et vist omfang føler er tilbage, er et, som vi har arbejdet meget med, og som adskillige ordførere også har beskæftiget sig med, nemlig spørgsmålet om overgangsreglerne. Jeg mener virkelig, at både boligudvalget og ministeren har anstrengt sig i betydeligt omfang for at gøre de regler, vi nu indfører, lempeligere overgangsmæssigt, end vi sædvanligvis gør.

Jeg skal ikke gennemgå de regler, der er kommet, det har andre gjort, men jeg er ikke ganske overbevist om, at vi har haft held til at få alle tilfælde samlet op. Derfor kan jeg tilslutte mig, at vi nu endnu en gang – for at intet skal være uventet – kigger på det i boligudvalget.

Forudsætningen for det regelsæt for overgangsregler, vi laver, må være, dels at der skal være indgået en bindende kontrakt, dels at der ikke er misbrugsmuligheder. Det er klart to betingelser, som må stilles, og som der ikke kan slækkes på. Hvis der inden for disse to overskrifter kan findes muligheder, synes jeg, vi skal prøve på at kigge på det, men jeg tror, vi har anstrengt os virkelig meget allerede, så det er spørgsmålet, om vi kan nå længere. Men da det er noget, som har stor betydning for forståelsen for denne lovgivning, synes jeg, at intet skal være uventet.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jeg vil godt takke hr. Estrup for, at han så klart bekræfter, at den bemyndigelse, der er i lov om boligbyggeri til ministeren om at nedskære 10 pct. af byggeriet – eller udskyde det, som det kaldes i loven – ikke skal udnyttes af ministeren. Det er jeg glad for at hr. Estrup bekræfter, men jeg vil også godt spørge hr. Estrup, om det ikke er korrekt, at det er noget, Det Radikale Venstre i virkeligheden har tilkendegivet for lang tid siden, og som derfor ikke specielt er noget, som Det

[Albrechtsen]

Radikale Venstre kommer med i anledning af dette lovforslag. Jeg mindes i hvert fald en debat i foråret 1986, hvor hr. Estrup vist godt nok var ude at rejse, men hvor fru Aase Olesen var til stede, og hvor man sagde, at man ikke brød sig ikke om, at ministeren skulle udnytte denne nedskæring.

Realiteten er jo, at man i slutningen af 1985 vedtog en nedskæringsramme på 900 almennyttige boliger, som ministeren kunne udnytte. Så kommer man nu til os og siger: javel, den nedskæring, vi havde planlagt, vil vi så alligevel ikke gennemføre. Og så skulle vi klappe i vores små hænder og være frygtelig begejstrede for, at man alligevel ikke gennemfører nedskæringen? Det er lidt fattigt, hr. Estrup, når problemet er, at man her foretager en samlet reduktion i boligbyggeriet, som der altså ikke – sådan må man jo også forstå hr. Estrups svar – foreligger egentlige planer om at gøre noget ved gennem en forøgelse af det almennyttige byggeri.

Det er muligt, at hr. Estrup så kan meddele noget om ungdomsboligbyggeriet, det ved jeg ikke, men i hvert fald hvad angår det almennyttige byggeri, må vi konstatere, at der kun er det i det, at man altså ikke vil gennemføre en nedskæring, som man havde planlagt i december 1985, men som man i foråret 1986 allerede havde opgivet.

(Kort bemærkning).

Estrup (RV):

Nu ved hr. Albrechtsen jo lige så vel som jeg, hvad der er baggrunden for den overførselsmulighed. Den er i høj grad begrundet i en eventuel konjunktursituation, hvor det er uhensigtsmæssigt at udnytte kvoten fuldt ud, og det er klart, at vi ikke på forhånd har villet afskære boligministeren fra den mulighed, hvis byggesektoren faktisk var i en sådan situation, at det ville være uholdbart ud fra både rammebeløb og andre ting at tage hele kvoten i brug.

Men det, jeg i dag har sagt, er, at nu kan vi overskue situationen, og derfor ville jeg gerne for vores vedkommende give en melding om det. Det er klart, at vi selvfølgelig aldrig ville have givet boligministeren vores accept af en sådan overførselsret, medmindre der var særlige omstændigheder omkring overophedningen af byggeriet, som kunne begrunde det.

Dernæst skal jeg bare føje til, det glemte jeg i første omgang, at vi naturligvis stemmer imod Fremskridtspartiets ændringsforslag.

Arne Bjerregaard (KRF):

Jeg er som tidligere nævnt helt enig i, at det er nødvendigt med en omlægning på dette område for at sænke aktiviteten bl.a. på boligområdet, inden for byggesektoren, hvad jeg har efterlyst i lang tid, og samtidig selvfølgelig også at fremme den almindelige opsparring. Det er vi fuldstændig enige i er en nødvendighed.

Vi er også tilfredse med de ændringsforslag, som er stillet. Resultatet er i alt fald bedre end det, der var. Nogle af de indvendinger, jeg fremførte ved første behandling, er imødekommet, og jeg kan kun beklage, at jeg stadig væk ligesom hr. Estrup har den fornemmelse, at der er nogle, der kommer i alvorlig klemme selv med de ændringsforslag, som her foreligger.

F.eks. hedder det i ændringsforslaget til § 3: »Lån til ejerskifte kan endvidere ydes efter de hidtidige regler, såfremt en lånsøger senest 6. oktober 1986 har indleveret skøde eller slutseddel til tinglysning.....«

Jeg må stadig gøre ministeren og andre opmærksomme på, at det ikke er almindeligt, at vi indleverer en slutseddel til tinglysning. Hvad i al vide verden skulle den derind for? Vi har ikke engang pligt til nogen tinglysning, og derfor har det sådan set ingen betydning og løser ikke noget problem, når man sætter det ind, for det sker normalt ikke. Derfor kunne man lige så godt overføre lovforslagets ordlyd, således at de, der står i ejerskiftesituationen, altså har en ejendom, som ikke er solgt, og har givet bindende tilsagn om køb af en ny ejendom, på en eller anden måde kan friholdes for at komme ind under de nye regler. Det kan de ikke med det, der står her, fordi det ikke er den normale procedure, man lægger vægt på i ændringsforslaget.

Man kan sige, det er en garanti for, at det virkelig er sket. Det erkender jeg. Og man kan sige, vi skal have den, for at nogle ikke skal misbruge det, men dér må jeg sige, som industriministeren har sagt i en anden sammenhæng: om nogle enkelte så skulle slippe igennem, som egentlig ikke var berettigede til det, var det så ikke bedre, at der var et par

[Arne Bjerregaard]

enkelte med en dårlig samvittighed, der slap igennem, i stedet for at vi skulle straffe måske tusind med en ganske god samvittighed?

Derfor vil jeg håbe, at vi sammen med hr. Estrup denne gang får mere tid til i boligudvalget at grave dybere i dette og får mulighed for at få bestemmelsen forbedret en smule, således at overgangsreglerne rammer så få som muligt. Jeg erkender, at uanset hvad vi gør, så vil der være nogle, der kommer fatalt i klemme ved disse overgangsregler, fordi der er så mange komponenter i selve pakken, som vedrører selve ejerskiftet.

Så er der endelig industriministerens forslag om lån mod pant i fast ejendom, L 12. Jeg er bekymret med hensyn til § 1.

Vi var et par stykker, der ikke kunne være med ved betænkingsafgivelsen, men vi ville have haft nogle optryk med i betænkningen.

Derfor vil jeg gerne, om industriministeren herfra vil tilkendegive, at § 1 ikke vedrører erhvervmæssige lån eller lån til erhvervmæssige formål. Desuden vil jeg bede industriministeren tilkendegive det, som jeg efterlyste, nemlig at enhver iværksætter, uanset om han er momsregistreret eller ej, men bare antyder, at han har en idé, som han ønsker at prøve, men som altså koster noget, kan opnå sine lån som erhvervmæssige lån, således at jeg er 100 pct. sikker på, at vi ikke bremser iværksætteren på nogen som helst måde. Det vil jeg gerne om industriministeren vil bekræfte heroppefra. Senere vil jeg selvfølgelig prøve at få det ind i betænkningen ved tredje behandling.

Pia Kjærsgaard (FP):

Når Fremskridtspartiet kun har stillet et ændringsforslag om at ændre ikrafttrædelsesdatoen, er det ikke, fordi Fremskridtspartiet mener, at de to lovforslag er teknisk i orden; tværtimod. Fremskridtspartiet er ikke alene imod disse indgreb, fordi vi synes, at skatte-reformen og alle de andre byrder, som regeringen har trukket ned over hovedet på befolkningen, burde have været nok, men vi er også imod dem, fordi forslagene er helt uoverskuelige; og de bliver helt vilkårlige i den måde, de kommer til at ramme befolkningen på.

Stort set kan man sige, at det er et udtryk for skrivebordsarbejde og skrivebordslovgivning, som faktisk ikke er denne regering vær-

dig. Det vil også helt klart fremgå i løbet af kort tid, at der bliver mange uoverskuelige problemer og utilsigtede virkninger, og jeg er overbevist om, at regeringen kommer til at ændre en hel masse i denne kartoffelkur på ganske væsentlige punkter.

Hvis man ser på de bilag, som er tilgået boligudvalget – jeg tænker her især på henvendelserne fra Realkreditrådet, Håndværksrådet m.fl. – vil man også se af alle de henvendelser, der kommer fra organisationer, som til daglig beskæftiger sig med disse problemer, at de er meget betænkelige. De er betænkelige for nybyggeriet, fordi der allerede nu har vist sig en stagnation, en afmatning i nybyggeriet. De er bekymrede for de handler, som er indgået, hvor folk har købt sig et nyt hus og ikke har nået at få det gamle solgt.

Ministeren har ganske vist stillet nogle ændringsforslag, som påstås at hjælpe på disse overgangsproblemer. Men det er så sandelig kun i begrænset omfang. Der vil stadig være mennesker – og jeg er bange for, at det er mange – som bliver ramt i en sådan grad, at de faktisk må gå fra hus og hjem. Jeg tænker her på det bilag, som boligudvalget har modtaget fra Steen Bachmann i Ballerup, boligudvalgets bilag L 10-5. Man skal hverken være jurist eller noget som helst andet for at blive virkelig chokeret over, at så forholdsvist små ændringer i realkreditloven i den grad kan undergrave økonomien for almindelige mennesker, som har handlet i tillid til de love, der er vedtaget.

Selv om der ikke skulle være mange Steen Bachmann'er, som bliver ramt så hårdt, at de simpelt hen må forlade hus og hjem og se 10 års opsparing bare forsvinde op i den blå luft, er det også ligegyldigt, om det er 100, der bliver ramt, eller det er 200, der bliver ramt. Det er i sig selv lige forfærdeligt. Og Fremskridtspartiet vil ikke være med til i den grad at slå økonomien væk under borgerne. Vi synes, at både denne regering og tidligere regeringer har behandlet dem groft nok.

Fremskridtspartiet synes, at regeringen og dens støtteparti, de radikale, skulle overveje meget, meget seriøst at støtte det ændringsforslag, Fremskridtspartiet har stillet. Ikke så meget fordi det er Fremskridtspartiet, der har stillet det, men fordi Folketinget mere og mere mister værdigheden, jo mere man herinde bare lovgiver med tilbagevirkende kraft,

[Pia Kjærsgaard]

ser stort på de økonomiske dispositioner, folk har truffet, og bare forventer, at de stadig væk skal have tillid både til Folketinget, til retsvæsenet osv.

Fremskridtspartiet vil i hvert fald gøre, hvad vi kan for efter lovenes ikrafttræden hele tiden at påpege de uheldige konsekvenser, som de måtte få, og således bedre sent end aldrig at få fjernet de værste tidsler og ryddet det værste ukrudt ud af denne kartoffelmark.

Albrechtsen (VS):

VS kan i alt væsentligt – vi har jo ikke medlemmer i boligudvalget – tilslutte os det betænkingsbidrag, som Socialdemokratiet har indleveret, derunder også indstillingen om ved tredje behandling at forkaste L 10. Der er intet i de ting, der er kommet frem, der kan rokke ved den vurdering, som vi gav udtryk for under førstebehandlingen i sidste uge.

Vi kan stemme for de ændringsforslag, som foreligger, men det ændrer altså ikke på, at dette her i sin helhed er en dårlig ting. Vi tror ikke på, at dette indgreb kan bringe et så kraftigt rentefald igennem, at der vil kunne blive tale om, at der ikke bliver forhøjelser af huslejen for folk, der skal etablere sig som førstegangskøbere; unge med børn f.eks. vil blive ramt. Om det lige nøjagtig bliver de 19 pct., som Socialdemokratiet anfører i betænkningen, ved jeg ikke, men vi tror ikke på, at dette vil kunne føre til et sådant prisfald, som SF har lagt til grund for sin opfattelse. Det finder vi er en hasarderet bedømmelse.

Vi mener, at det faktisk har været regeringens formål, at det skal virke begrænsende på byggeriet ved at gøre det dyrere for folk at bygge hus og etablere sig. Det er jo teorien om denne forfærdelige overophedning af byggeriet, som har ført regeringen til at fremsætte lovforslaget i denne form. Og det er netop hensigten sammen med nedskæringen af de kommunale bygge- og anlægsarbejder at befordre en samlet nedgang i byggeriet og beskæftigelsen, fordi man dermed tror at kunne ramme fagbevægelsen og svække fagbevægelsens styrke inden for byggesektoren. Det er det klare klassepolitiske udgangspunkt for regeringen i denne sag, og det er ganske indlysende, at et sådant udgangspunkt hver-

ken kan eller vil VS på nogen måde have lod eller del i.

Nu nåede jeg lykkeligvis for et stykke tid siden til enighed med hr. Jes Lunde om, at hovedlinjen for oppositionen må være den uforsonlige oppositionspolitik linie og måske ikke så meget den konstruktive oppositionspolitik, som man kalder det, men jeg vil i hvert fald sige, at hvis man eksemplificerer begrebet »konstruktiv oppositionspolitik« med at gå ind i forslag som dem, der ligger her, så er jeg endnu mere bestyrket i den opfattelse, at konstruktiv oppositionspolitik er en dårlig ting.

Boligministeren (Thor Pedersen):

Det er værd med de kritiske bemærkninger, der er fremført om det ændrede mikss for realkreditbelåning, stadig at huske formålet med den samlede justering, kartoffelkuren: at fastholde det danske samfund som et lavinflationssamfund og som et lavrentesamfund. Det, man gør i forbindelse med lånemiksningsen, er, at man tilpasser lånevilkårene for ejerboligen, så de passer til et lavinflationssamfund og et lavrentesamfund.

Når hr. Bakholt taler om de vilkår, man byder ejerboligfolket i denne regering, er det værd at huske, hvordan vilkårene for ejerboligfolket egentlig var tidligere, da man havde højinflation og højrente. Man kan som udgangspunkt bruge det hus, som kreditforeningerne bruger som den moderne familien Danmarks første bolig, et hus på 134 m², der lige er opført. Det koster efter kreditforeningernes skøn ca. 1 mill. kr.

Dette hus ville med en højrente på 20 pct., som vi kendte den fra før 1982, have en nettoydelse pr. år på 81.300 kr., vel at mærke efter skat. Det samme hus efter de nye låne-regler, under denne regering, vil i nettoydelse efter skat: koste 56.800 kr. Der er altså tale om en udgift, der er 33.500 kr. lavere. Af denne mindre udgift bruger man så 8.900 kr. til opsparing, men der er dog stadig 24.600 kr. til yderligere forbrug. Det er altså blevet endnu lettere for familien Danmark også efter de miksedede lån. Der er plads til yderligere opsparing, der er plads til yderligere forbrug.

Når Socialdemokratiet i betænkningsbidraget skriver, at huslejen vil stige med 19 pct., så er det ikke rigtigt, og det kan kun undre, i og med at vi i bemærkningerne til

[Boligministeren]

lovforslaget har skrevet, at huslejen stiger med 12 pct. Det, der stiger med 19 pct., er nettofinansieringsudgifterne, men det er ikke huslejen. Huslejen stiger med 12 pct. under den forudsætning, at der ikke finder noget rentefald sted. Hvis der er et rentefald på 2,7 pct., er der overhovedet ingen stigning heller i nettofinansieringen for familien Danmark i den nye bolig. Ingen stigning, men familien Danmark vil med et rentefald på 2,7 pct. stadig betale samme husleje, på trods af at man i den husleje pludselig får en opsparing på 11.000 kr.

Det rentefald, der er en følge af kartoffelkuren, udløser altså ikke en prisstigning på fast ejendom, men udløser, at man sparer noget mere op.

Når det er anført, at man forventer et prisfald i størrelsesordenen 10-15 pct., har man ikke taget hensyn til den prisudvikling, der er på ejerboligen. Det er værd at erindre, at prisudviklingen for ejerboligen fra 2. kvartal 1985 til 2. kvartal 1986 har været på 22 pct. Havde vi haft miksningen i efteråret 1985, havde denne udvikling i stedet for været på 10 pct., altså stadig en pæn prisstigning, selv om man havde de nye lån. Det er ubetinget til fordel for den unge familien Danmark, at vi kommer med en låneform, der passer til lavinflationssamfundet, at man modvirker voksende prisstigninger i ejerboligen og i stedet for konverterer det til en opsparing.

Om beskæftigelsesvirkningen vil jeg godt sige til byggeriets parter – der udtaler sig meget voldsomt om, hvad det betyder – at ved indgrebet i december 1985 sagde man: dette indgreb, hvor man ændrer lånevilkårene i ejerboligen, vil medføre omkring 15.000 arbejdsløse i byggefagene. Hvad var sandheden? Ja, den var det modsatte. Vi fik endnu flere beskæftigede i byggesektoren efter indgrebet end før.

Håbet er her, at vi kan tilpasse udbuddet af arbejder, ønsker om ejerbolig, til det, der er plads til i bygge- og anlægssektoren i Danmark i året 1987.

Så bliver der spurgt om, hvem der kommer i klemme. Der er ingen, der kommer i klemme, og der er ingen, der skal komme i klemme. Alle de, der har solgt deres bolig pr. 6. oktober 1986, altså forud for den 7. oktober, hvor lovforslaget blev fremsat, alle, der inden den 7. oktober har solgt deres ejendom ved bindende kontrakt, normalt ved en slut-

seddel, får deres ejendom belånt efter gamle regler. Sådan har man gjort det tidligere, også ved indgrebet i marts 1985, nøjagtig samme regel. De, der havde handlet deres ejendom inden lovens fremsættelse, fik den handlet efter gamle regler. Sådan er det også nu.

Men vi har lempet yderligere i forhold til det, der har været gældende tidligere, idet vi har sagt, at de, der har et hus, som de ikke har fået solgt, men som har indgået en bindende kurskontrakt med deres pengeinstitut om ejerskiftelån, får lov til at sælge deres hus efter gamle regler. Det er altså en ejendom, hvor der slet ikke er indgået nogen aftale; der foreligger ikke nogen slutseddel.

Endvidere siger vi: der kan godt være huse, der ikke er solgt, hvor der ikke er nogen slutseddel, men som kan få lån efter gamle regler. Det er de tilfælde, hvor en familie ejer to huse. Den har nemlig købt et nyt hus, før den har solgt sit gamle hus. Hvis den har købt det nye hus, har skrevet slutseddel på det, har fået slutseddel, som godt kan sendes til tinglysning, eller har sendt skødet til tinglysning, så kan den få belånt det gamle hus, som den stadig ejer, men ikke har fået solgt, hvor der ikke foreligger slutseddel, efter gamle regler, hvis der foreligger et lånetilbud.

Jeg vil gerne give det tilsagn til boligudvalget og til Det Radikale Venstre, at hvis der kan findes en anden metode, der tilgodeiser den familie, der har to huse, og hvor det ikke er muligt at omgå regelsættet i en overgangsordning, så vil vi godt kigge på den; men vi har ikke kunnet finde nogen anden metode.

Endelig skal vi huske, at den familie, der har et hus, der ikke er solgt, ikke kan komme og sige, at den får noget tab, for meningen med denne kur er, at renten skal ned, og når renten kommer ned, så stiger huspriserne. Det er muligt, at miksningen af lån gør, at priserne stiger mindre, end de ellers ville have gjort ved rentefaldet, men det betyder ikke, at familien taber noget som helst på huset, som skulle være solgt uden et indgreb.

Der bliver talt om lovgivning med tilbagevirkende kraft. Det tror jeg jeg har argumenteret imod. Der er ikke tale om nogen form for lovgivning med tilbagevirkende kraft. Alle, der har handlet ud fra gældende regler, før lovforslagets fremsættelse, bliver behandlet efter de gamle regler, alle andre bliver

[Boligministeren]

behandlet efter nye regler med de to undtagelser, som har været nævnt.

Med hensyn til kvoterne for det almennyttige boligbyggeri vil jeg gerne sige, at vi ikke har gjort andet end ihærdigt at fordele kvoterne med det ønske, at vi kunne gennemføre alle de bygge- og anlægsopgaver, som er indeholdt i finansloven, dvs. 9.000 almennyttige boliger, 4.000 andelsboliger, 2.500 ungdomsboliger og 1.000 lette kollektivboliger. Årsagen til spredningen er alene, at det er svært at få fornuftige tilbud frem på grund af mangel på arbejdskraft. Jeg kan sige her, at i det omfang det overhovedet er muligt at gennemføre byggeopgaverne, ønsker vi også at udnytte kvoten fuldt ud for 1986.

Jeg behøver ikke at nævne, at jeg anbefaler, at man afviser ændringsforslagene stillet af Fremskridtspartiet.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Nej, det behøver boligministeren såmænd ikke at nævne, når han kan stå heroppe og postulere, at det ikke er lovgivning med tilbagevirkende kraft. Vil boligministeren ikke godt heroppefra dokumentere, at det normale, når man fremsætter et lovforslag, er, at det træder i kraft, når det bliver vedtaget, ikke på fremsættelsesdagen, som det er tilfældet med dette lovforslag? Det er med tilbagevirkende kraft, uanset om boligministeren mener det ene eller det andet.

Jeg synes i øvrigt, det er en ualmindelig ringe kommentar, man kommer med til Fremskridtspartiets ændringsforslag. Man burde kunne begrunde, hvorfor man ikke vil stemme for, med et andet argument, end at det ikke er med tilbagevirkende kraft, for det viser datoen jo altså at det er.

Når nu boligministeren siger, at der ikke er nogen, der kommer i klemme, så skal jeg igen henvise til det bilag fra hr. Steen Bachmann, som jeg formoder at boligministeren som minister for boliger her i Danmark også har set.

Jeg synes simpelt hen, det er naivt, hvis ikke regeringen og det flertal, der nu vedtager denne kartoffelkur, erkender, at der er en tolerancetærskel hos alle mennesker, og jeg tror – det tror vi faktisk i Fremskridtspartiet – at tolerancen i den danske befolkning er ved at være opbrugt. Som et kuriosum kan

jeg sige, at vi er forbavsede over, at den har holdt så længe.

Men hr. boligminister, det er ikke ærlig snak, når man heroppefra siger, at en lov skal gælde fra det øjeblik, da den bliver fremsat her i Folketinget. Det havde været ærlig snak, hvis man havde kunnet sige, at man stemte for Fremskridtspartiets ændringsforslag.

Industriministeren (Nils Wilhjelms):

Der er blevet stillet to konkrete spørgsmål i forbindelse med forhandlingerne.

Jeg skal til hr. Estrup sige, at deponering af andelsbeviser ikke medfører nogen form for ændring af retstilstanden, men alene har til hensigt at sikre, at beviset ikke bliver anvendt til gentagne belåninger.

Til hr. Arne Bjerregaard vil jeg sige om forslag nr. L 12, § 1, at jeg i boligudvalget nøje har redegjort for sondringen. Jeg kan igen tilsige hr. Arne Bjerregaard, at de iværksættere eller andre, der ønsker et lån med pant i deres faste ejendom for at udnytte friværdien til en sådan erhvervsaktivitet, kan få det efter bestemmelser, hvor der ikke er begrænsninger i løbetid og afdragsprofiler, således som det ellers er foreskrevet i § 1.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det er åbenbart vanskeligt at få boligministeren herop, og jeg kan godt forstå det, for det må være meget svært at svare på, og det må også være svært for denne borgerlige, liberale regering at gå med til lovforslag og selv at fremsætte lovforslag med tilbagevirkende kraft. Jeg synes, det er uanstændigt.

Hvis jeg nu alligevel skulle kunne få boligministeren lokket herop, så kan han svare på, hvor mange der ville blive hjulpet, hvis Fremskridtspartiets ændringsforslag blev vedtaget. Det bliver de jo altså desværre ikke, man har knap nok gidet kommentere dem, end ikke fra boligministerens side. Men hvis Fremskridtspartiet kunne få sine ændringsforslag vedtaget, hvor mange tror boligministeren så ville blive hjulpet ud af den pine, de bliver sat i, når Folketinget desværre nu vedtager dette lovforslag?

Boligministeren (Thor Pedersen):

[Boligministeren]

Jeg fortalte før, at meningen er, at ingen kommer i klemme.

Bemeldte sag, der har været behandlet i boligudvalget, er kendt under navnet Bachmannsagen. Der er ingen, der kan sige på nuværende tidspunkt, om den familie overhovedet mister en krone på dette indgreb. Hvis der ikke var kommet et indgreb, var renten steget, og det ville betyde, at huspriserne faldt. Nu er der kommet et indgreb, der betyder, at renten falder, og det vil, alt andet lige, sige, at huspriserne stiger. Miksningen i et gammelt hus, som ikke er solgt, altså efter de nye låneregler, kan modvirke, at huset stiger i pris, men kan ikke betyde, at man mister noget i forhold til det, man ellers ville have fået.

Og den familie, der står med et gældfrit hus som i den omtalte sag, kan jo ikke sige, at den ikke kan sælge et gældfrit hus. Det, der er spørgsmålet, er: til hvilken pris?

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Hvis det nu imod ministerens forventninger skulle blive bevist, at denne og andre familier vil komme i klemme, vil ministeren så være med til at prøve at ændre denne lovgivning som på så mange andre områder, hvor denne regering har lovgivet forkert?

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om realkreditinstitutter. (Særlige vilkår for lån til ejerboliger m.v.). (Lovforslag nr. L 10).

Ændringsforslag nr. 1-3, § 1, således ændret, og § 2 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 9 uden for betænkningen forkastedes, idet 50 stemte for, 84 imod; 1 stemte hverken for eller imod.

Underændringsforslag nr. 10 uden for betænkningen forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4 vedtoges uden afstemning.

Underændringsforslag nr. 11 uden for betænkningen forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5 og 6 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 12 uden for betænkningen forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 7 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 13 uden for betænkningen forkastedes uden afstemning.

§ 3 med de foretagne ændringer og ændringsforslag nr. 8 om indsættelse af en ny paragraf vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om lån mod pant i fast ejendom for ikke-realkreditinstitutter. (Lovforslag nr. L 12).

§§ 1-3, ændringsforslag nr. 2, § 4, således ændret, § 5, ændringsforslag nr. 3, § 6, således ændret, og §§ 7 og 8 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5 uden for betænkningen forkastedes, idet 50 stemte for, 83 imod; 1 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 4 om, at lovforslagets §§ 9-13 og overskrifterne herover udgår og